

HOOFDSTUK 3 SCHEPPING en HEELAL

Wat moet ik toch met dat scheppingsverhaal uit de bijbel? Een schepping in 6 dagen! “Ja”, zegt men, “dat moet je zien als zes perioden!” Onlangs zei iemand nog tegen me dat zo’n “periode” wel een paar duizend of zelfs een paar miljoen jaar kan duren. Maar dan nog, dan klopt er nog helemaal niets van, ook de volgorde niet! Eerst licht, daarna zon en maan, de aarde was er dus al! En, neem bijvoorbeeld de periode tussen de schepping van de landdieren (op de zesde dag, ’s ochtends?) en de mens (ook op de zesde dag, ’s middags?). Er zitten geen miljoenen, maar enige miljarden jaren tussen! Waarom kan men niet gewoon toegeven dat dit verhaal eigenlijk helemaal niet klopt, waarom houdt men zo krampachtig aan die tekst vast? Enige duizenden jaren geleden was de visie op ’t ontstaan van de aarde begrijpelijkerwijze anders dan nu. En de visie hierop was voor die tijd waarschijnlijk helemaal zo gek nog niet. Maar waarom houdt de Christelijke Kerk (ik bedoel de Roomse en al die andere christelijke kerken) zo hardnekkig vast aan die schepping zoals beschreven in de bijbel? Er is zelfs een stroming die men “de creationisten” noemt! Zij willen ons doen geloven dat de aarde zo’n zesduizend jaar oud is, wel wat anders dan de miljarden jaren waar de wetenschap nu aan denkt!

En... waarom deed men indertijd zo moeilijk over het feit dat de aarde om de zon draaide en niet andersom. Waarom moest de aarde het centrum van alles zijn? Arme Galileï, hij kreeg huisarrest omdat hij het waagde openbaar te maken dat de aarde om de zon draaide! Hij had het toch zelf gezien? En er waren toch al veel eerder geleerden geweest die met zekerheid tot de zelfde conclusie waren gekomen? Nee, de kerk hield vol: de wereld is het centrum van het heelal, alles draait om dit “centrum”. Toen Galileo z’n conclusie toch maar had herroepen en de rechtzaal uitgevoerd werd, kon hij niet nalaten nog één opmerking te maken: “eppur si muove”, mompelde hij niet al te luid. “Toch draait hij nog steeds!”

En, waarom doet de kerk toch zo moeilijk over de evolutietheorie van Darwin? Het antwoord is, denk ik, “hun” visie op de bijbel. “De Bijbel is een heilig boek en wat er in staat is waar en alles wat er mee in strijd is deugt niet” zegt de “Kerk”. Maar de Bijbel is (volgens mij) helemaal niet heilig, de bijbel is heel wat anders, het is echt wel een wijs en interessant boek, vol geschiedenis, overlevering, legendes, beschrijvingen, wijsheden en mooie verhalen uit lang vervlogen tijden. Maar een “heilig” boek? Een boek waarop je kruistochten, oorlogen en allerlei machtsspelen en ’t uitroeien van “kettters” kan baseren? Wat er wel en niet in staat is trouwens pas veel later bepaald, alle verhalen die de kerk niet bevielen zijn er uitgelaten. Van geen enkel bijbelboek is het origineel nog aanwezig, noch van het oude noch van het nieuwe testament! Brieven van Paulus? De echte kan niemand mij laten zien! Ik heb het al eerder vermeld: neem maar de evangeliën, er zouden er meer dan veertig zijn, maar er staan er maar vier in het nieuwe testament! Belangrijke, zoals het evangelie van Thomas en dat van Maria Magdalena? Staan niet in de bijbel, maar je kunt sommige nu wel lezen: professor Quispel heeft van de vertaling van het evangelie van Thomas z’n levenswerk gemaakt en er een boek over geschreven, zoals ik in Hoofdstuk 2 al vermeldde.

Belangrijk voor de bijbel is keizer Constantijn geweest die rond 300 AD (na Christus dus) leefde. Hij heeft het concilie van Nicea georganiseerd, waarbij onder andere bepaald werd wat er wel en niet (vooral een hoop niet) in de bijbel mocht komen. Ook een zekere Hiëronymus (geb. 349 AD) had grote invloed, hij vertaalde de bijbel in ’t Latijn. Deze vertaling: de “Vulgata”, wordt nu nog gebruikt!

Later, veel later, in de 16e eeuw, was er eens een paus: Paulus IV, nou dat was me er één! Hij verbood “leken” (niet-geestelijken dus), de bijbel *in hun eigen taal* te lezen! Maar.... dat wil het “Geloof” toch juist? De bedoeling is toch dat de gelovigen de bijbel kunnen lezen? Maar.... niet in hun eigen taal! Wel in ’t Latijn? Dit alles gebeurde tussen 1555 en 1559, toen was deze man paus. Deze Paulus IV stelde ook de inquisitie in, die ook in

Nederland zo “populair” was. Honderden mensen gemarteld, verbrand enz. Leuke man! Met de bijbel had hij trouwens pech, want intussen had Maarten L. de bijbel stiekem in ’t Duits vertaald, dat was in 1534!

Wat is dat voor een kerk die z’n mensen verbiedt de bijbel te lezen! Vooral de mensen dom houden? Wat vreemd nu dat er toen zoveel “afvalligen” en “ketteren” waren! Dat woord “ketter” komt trouwens van een groep Christenen die het waagden een iets afwijkend geloof te hebben: de Cataren. Ze woonden ergens in Zuid Frankrijk. Deze groep is in opdracht van de kerk praktisch volledig uitgeroeid! Waarom was de “Kerk” toch zo bang voor die mensen?

De Koran

Ook de Koran noemt men een “heilig” Boek, de vele uitspraken in dit boek kwamen via Mohammed rechtstreeks van God (“Allah”), zeggen ze. Daar verschuilt men zich steeds achter. Maar... als de Koran direct van God is gekomen, waarom is het dan zo’n moeilijk leesbaar, onduidelijk, een voor velerlei uitleg vatbaar boek, een boek zonder duidelijke structuur. Waarom pikte Allah niet iemand die kon schrijven? De Koran mag eigenlijk niet eens vertaald worden. Als dit boek vertaald wordt geldt het niet meer..... Ja, ja, zo lust ik er nog wel een paar!

Schepping 2

Maar nu de echte “schepping”! De aarde is, daar is de gevestigde wetenschap toch behoorlijk zeker van, ruim 4,5 miljard jaar oud, dat is 4.500.000.000 jaar. Hoe weet men dat? Leeftijdbeoordeling is mogelijk doordat men de “halfwaardetijd” van vele radioactieve stoffen kent. Zo is uranium in 4,5 miljard jaar voor de helft vervallen tot stabiel lood! In het hoofdstuk over radioactiviteit vertel ik er meer over.

De eerste mensachtige ontstonden een paar miljoen jaar geleden. De “homo sapiens”, de wetende mens bestaat echter hooguit zo’n vijfhonderd duizend jaar: 500.000, dat is dus wel even wat korter. Dat betekent dus dat de aarde al bijna 4,5 miljard jaar bestond, toen eindelijk de mens verscheen! En God? Was die er al die tijd al wel? Was hij er ook al toen het heelal ontstond? En daarvoor ook al? Dat moet haast wel als je in de schepping gelooft, want dan moet “God” toch ook de oerknal veroorzaakt hebben? En zag hij er toen al uit als een mens (die pas veel later in een uithoek van het heelal ontstond)? En als Hij (als) een mens is, is hij dan zwart? Blank? Spleetogen? Man, vrouw? Marsmannetje/vrouwetje? Jongens, denk toch eens wat meer en beter na!

En dan wilde de minister van onderwijs (Maria!) dat op school het “creationisme”, de leer van de schepping, weer naast het Darwinisme (de evolutieleer) als serieuze wetenschap onderwezen wordt. Nou ja, misschien interessant als kennisgeving, maar pas op hoor: kerk en staat zijn hier gescheiden!

De mens

“Het slechtste wat deze wereld kon gebeuren was, dat de mens ontstond”

Deze uitspraak is al heel lang geleden opeens bij mij opgekomen. Hij is dus niet verzonnen door mij, die gedachte kwam vanzelf bij me op (van God?). Ik sta er wel volledig achter, maar het is eigenlijk een onzinnige gedachte, want dan ben ik het dus met m’n eigen bestaan niet eens. (Dat klopt ook wel, maar nu ik er eenmaal ben wil ik toch nog wel even blijven bestaan.) Tegenover deze stelling (van mij) staat een stroming die gelooft in een antropisch heelal: het heelal is ontstaan om uiteindelijk de mens te doen ontstaan, die dus dit

ongelooflijke, bizarre heeal kan aanschouwen, bestuderen en uiteindelijk doorgronden! Hier zou toch wel eens wat van kunnen kloppen, want ik dacht niet dat er in de al zeer lange geschiedenis van 't leven (planten en dieren) op aarde, toch al zo'n 3,5 miljard jaar, een ander levend wezen is geweest, dat het heeal echt bestudeerd heeft. Wij hebben thuis een behoorlijk intelligent hondje, maar die maakt van het heeal, de materie en de oerknal en zo, geen probleem. En zelfs onder de meest intelligente dieren die leven (of geleefd hebben), is (en was) er geen één zo nieuwsgierig of in staat, om het heeal te gaan bestuderen. Maar om nu de mens daarom maar te zien als het summum van de schepping, de "kroon op Zijn werk"? Ik kan dat helaas niet. De mensheid is voor deze wereld eerder het summum van vernietiging! Vooral de laatste tijd! De mens is anders dan alles wat daarvoor was. Maar.... wat maakt de mens dan toch zo verschillend van al die andere "scheepsels"?

Één verschil met alle andere wezens op deze aarde is...een mens kan vuur maken. Daarmee begon eigenlijk de ellende: van vuur kwamen vuurwapens, steeds ergere! Noem mij één dier dat vuur kan maken, laat staan vuurwapens! En een tweede verschil is: de mens leerde gereedschap maken. Er zijn inderdaad dieren die dingen uit de natuur als gereedschap gebruiken, maar vuur en werktuigen maken? Sommige roofvogels zouden wel eens een brandend takje van een bosbrand meenemen om daarmee ergens anders brand te stichten, om dan de vluchtende en dode dieren op te vreten, maar dat zal wel toevallig zo gegaan zijn, meer heb ik er nog niet van gehoord. En er zijn ook apen die stokken gebruiken om de diepte van het water te peilen waar ze doorheen waden. Bepaalde dieren steken een stokje in een mierennest en likken dan de mieren van dat stokje, eet smakelijk! En er zijn zeeotters die met een geschikte kei schelpdieren op hun buik kapot slaan! Veel verder zijn de dieren niet gekomen.

Maar nu de mens! Juist door deze twee zaken: vuur en werktuigen, zijn we aangeland waar we nu zijn: ruim zes miljard figuren, die het bar slecht met elkaar kunnen vinden, ruzie maken, elkaar van alles misgunnen en elkaar constant belagen met de meest verschrikkelijke "vuurwapens" en "moordwerktuigen". Zelfs bij "sport" proberen ze elkaar lek te schoppen of in de vernieling te trappen of te stompen. Wat betekent "sportief" eigenlijk precies?

Er is nóg een verschil bij gekomen: communicatie, eerst door spraak, later kwamen er nog allerlei andere manieren bij. Geen enkel dier kan met geluiden zo goed communiceren als de mens. Dieren kunnen behoorlijk veel geluid maken, maar met elkaar spreken? Een papegaai en een beo kunnen wel wat zeggen, maar communicatie kan je dat niet noemen. Geen beest heeft zoveel mogelijkheden en middelen tot communicatie ter beschikking als de mens en vooral in de laatste eeuw zijn de mogelijkheden om te communiceren haast onbeperkt toegenomen.

Maar..... ondanks die beschikbaarheid van de beste communicatiemiddelen ooit in de geschiedenis van de mensheid, communiceert de mensheid slechter dan ooit tevoren. Ze (de mensen) liegen, bedriegen, vergeten, verdraaien, verzwijgen, ontkennen, fantaseren en overdrijven als nooit tevoren. De volledige waarheid vertelt men nooit, hoogstens een deel. Geen mens "laat het achterste van z'n tong zien", ook ik niet, trouwens!

Nog een verschil: de mens ging rechtop lopen, dat doen sommige dieren trouwens ook, maar wij lopen altijd rechtop. "Wann ich stehe bin ich grösser", antwoordde een Duitse ooit, toen we haar een stoel aanboden. Zou dat de reden zijn? In ieder geval is het niet natuurlijk (maar ik wil niet terug!). De dieren die wél eens rechtop lopen, sommige apen, beren, een Australische hagedis en nog een paar anderen, hebben er duidelijk moeite mee! Wij mensen trouwens ook, met "vallen en op staan" leren we het uiteindelijk. Maar.... we betalen er wel een prijs voor: ieder mens krijgt vroeg of later last van z'n rug, ook ik dus. Onze tussenwervelschijven zijn nog steeds onvoldoende geëvolueerd, we lopen blijkbaar nog niet lang genoeg rechtop! Nog honderdduizend jaar?

En ook nog: de mens ging zich kleden! Geen dier heeft kleding nodig, die past gewoon z'n eigen lichaam aan. Je ziet wel dieren met kleding, een jasje of een dekje of zo, maar die hebben ze van de mens gekregen. Eerst kleedde de mens zich alleen tegen de kou of de hitte, intussen zijn er nog veel meer redenen bijgekomen, waarover ik hier geen zin heb om uit te weiden. Ondanks het onnatuurlijke van kleding, moet ik toegeven dat ikzelf de mensen (en dan bedoel ik inderdaad die van de andere kunne) 'en publique' toch het liefst met kleding zie, wel zo min mogelijk en liefst zo mooi mogelijke kleding. Blijft er tenminste nog wat te raden over! Op het strand zie je wel eens mensen met helemaal niets aan, ik kijk wel, maar vind het meestal niks, het is vaak nog erg onesthetisch ook! Kijk maar eens naar films over nudisten, geen gezicht! Meiden, trek maar een leuke bikini aan (en de mannen een badbroek)!

De mens vond ook het geld uit! Geen dier werkt met geld, maar de mens kan niet meer zonder, met ontstellende gevolgen. Ik wil er verder niet op ingaan, want ik weet ook niet hoe het zonder moet, maar ik ben het geheel eens met het liedje waarvan de eerste regel zegt:

“Money is the root of all evil!”: “Geld is de wortel van alle kwaad!”

En ook nog dit: de mens heeft geleerd de geluiden die hij maakt om te zetten in “schrift” en nu kan (bijna) ieder mens “schrijven”! Vandaar bijvoorbeeld dit boek. Kent U een boek van een dier, een dier dat schrijven kan? Over schrijven is een hoop te vertellen, maar dát verschuif ik naar een later hoofdstuk! Ik ben nog zóveel aan 't zoeken!

De mensheid deed er honderdduizenden jaren over, tot rond 1850, om op een populatie van één miljard te komen. Honderd jaar later was dat getal al verdubbeld. En nu, nog weer vijftig jaar later? Nu gaan we al naar de zeven miljard! En nog steeds gaan we verder. En er is, behalve misschien de Chinese (en de Indiase met hun transistorradio?), geen enkele regering, die echt serieus iets aan deze bevolkingsexplosie doet. Vooral in de Westerse wereld is het onderwerp geboortebeperving taboe. Ik zou haast zeggen: integendeel. Men vindt steeds meer mogelijkheden om vrouwen aan kinderen te helpen! Hoe het precies in andere landen zit weet ik niet, maar in vele landen, zelfs in één van de allervolste landen, waarschijnlijk het dichtstbevolkte land van deze aarde, wordt het krijgen van zo veel mogelijk kinderen zelfs met een speciale “bijslag” gestimuleerd. Ook de kerk deed (doet) er vlijtig aan mee, daarmee win je toch zieltjes? En dan hebben we in Rome ook nog de “vertegenwoordiger van Christus” (dat is toch God? In ieder geval is Christus er één van de goddelijke “drie-eenheid”.) En deze vertegenwoordiger propageerde (want hij is intussen gestorven) het tegendeel van geboortebeperving! Hoe kan dit toch? Zijn al die regeringen en wereldleiders horende doof en ziende blind? Zien zij het niet? Dit moet toch fout gaan? Dit holt toch naar een catastrofe? Of zie ik het weer verkeerd? “Wat zeur je toch, er is toch plaats en voedsel zat!” Inderdaad in veel westerse landen is “obesitas” ofwel vetzucht (vraatzucht?) het grootste probleem. En de (westerse) regeringen moeten steeds weer de voedselproductie temperen. Wat zeur ik nou toch! Oké, de verdeling van voedsel over de wereld zou beter kunnen, maar daar wordt toch aan gewerkt? En als er in andere werelddelen honger is...dan komen die mensen toch gewoon hierheen? Dat is trouwens nu al volop aan de gang. De ongelofelijke onbalans die er nu is tussen de leefwijze van de mensen in de westerse wereld en die van de zogenaamde derde wereld, die onbalans zal op den duur niet meer te handhaven zijn.

Er zijn steeds meer uitbraken van “enge” ziektes: aids, sars, bse, vogelgriep enz. Zou dat dan de “straf van God” zijn? De straf voor wat al die mensen verkeerd doen? In sommige landen dreigt decimering van de populatie. Maar...dan sturen we toch gewoon de Paus? Die kust de grond, zegt wat stichtelijke woorden en alles komt goed. Die voorlaatste Paus moet inderdaad iets “goddelijks” hebben gehad, want hij was volgens mij de eerste mens die slapend redevoeringen kon houden! En nog wel in weet ik hoeveel talen! Zou dat met de

“heilige geest” van Pinksteren te maken hebben? Op een gegeven moment kon hij alleen nog mompelen en daarna helemaal niet meer praten (zal wel de straf van God geweest zijn). Intussen is hij (John Paul II) gestorven. Al die gebeurtenissen rond zijn sterven, daarvan begreep ik ook weer helemaal niets van. Toen hij heel erg ziek was en iedereen op z’n vingers na kon tellen dat hij zou gaan sterven, ging men met z’n allen op het Sint Pietersplein (en in vele kerken) voor hem bidden! Waarvoor toch, dat hij weer beter zou worden? Dat hij op een prettige manier zou sterven? Maar....., hij is toch de vertegenwoordiger van Christus op aarde? Dan hoeven al die onderdanen toch niet aan God te vragen of hij een beetje op z’n vertegenwoordiger wil letten? Dat zal God toch zelf wel gemerkt hebben? Enfin, de paus is niet meer en nu hebben we een nieuwe! Mooie carrière: van lid van de Hitlerjugend (zal wel weer gedwongen zijn) via de Wehrmacht (hij zou gedeserteerd zijn en zal eerst wel geweigerd hebben, maar moest er toch in) tot Paus, ook dat kan op deze aarde. “Hij zal de lijn van de grote paus John Paul II voortzetten!” Nou daar zijn we klaar mee, we gaan dus gewoon op de oude voet verder! Nog één vraagje, die paus Jan Paul I (dus niet Jan Paul II !) hoe is die nu toch precies gestorven? Vermoord, vergiftigd? Handje geholpen? Dat zou trouwens niet de eerste paus geweest zijn, die zo aan z’n endje gekomen is!

Leven op aarde

Miljarden jaren vóór de mens is ontstaan, waren er al volop planten en dieren. Deze “flora en fauna” konden zich zéker niet in alle rust ontwikkelen. Het was knokken voor je plaatsje en eten of gegeten worden. Daarbij kwam het probleem van inslagen vanuit de ruimte. Vooral in ’t begin viel er van alles neer op de aarde. Was er net een redelijk evenwicht in de natuur ontstaan, viel er weer een flink brok materie uit de ruimte op aarde met enorme gevolgen en moest alles weer opnieuw beginnen. Statistisch gezien valt er elke 100 miljoen jaar een brok materie van tussen de tien en honderd kilometer lengte uit de ruimte op aarde. De inslag van een dergelijk groot stuk materie heeft zo’n impact, dat daardoor het grootste deel van de tot dan ontstane planten- en dierenwereld uitsterft. Volgens de wetenschap (lees bijvoorbeeld het boek van Govert Schilling: Tweeling Aarde) zal dit tot nu toe ruim veertig maal gebeurd zijn.

De laatste keer dat er zo’n echt grote brok op aarde viel was 65 miljoen jaar geleden. We wachten dus nu op de volgende grote brok..... Deze kan morgen vallen, maar ’t kan dus ook nog tientallen miljoenen jaren duren! De gevolgen van die inslag, 65 miljoen jaar geleden, waren verschrikkelijk: de zon was gedurende zeer lange tijd verduisterd en leven werd bijna onmogelijk, onder andere door enorme stofwolken, een sterk verhoogd CO₂ (kooldioxide) gehalte en broeikas effect. Vrij zeker had deze inslag plaats in Mexico, waar men in de Yucatan een enorme inslagkrater heeft ontdekt. Men is er nu behoorlijk zeker van dat toen onder andere de “dinosauriërs” uitgestorven zijn. Men weet dit zo zeker omdat over de hele wereld, in de aardlagen van 65 miljoen jaar oud, een verhoogde concentratie van het element “iridium” gevonden, een element dat normaal veel zeldzamer is. Dit zou dan met die meteoriet meegekomen zijn. Fossielen van Sauriërs jonger dan 65 miljoen jaar zijn nooit gevonden, wel oudere zoals bekend mag zijn. Het is dus vrij zeker dat bijna alle dinosauriërs rond die tijd uitgestorven zijn. Men heeft nog wel andere theorieën, maar die zijn toch minder waarschijnlijk.

Ook eerder zijn er rampen gebeurd waarbij van alles uitstierf. Over de precieze redenen daarvan, kan men slechts gissen. Men moet afgaan op fossielen en aardlagen waarvan de leeftijd bekend is. Ook toen zouden inslagen van flinke hemellichamen de oorzaak van dit uitsterven geweest kunnen zijn, maar ook klimaatveranderingen, verschuiving van continenten, uitbarstingen van vulkanen en dergelijke.

Maar laten we niet denken dat het met één inslag, eens per honderd miljoen jaar, wel gedaan is. Er zweeft van alles in de ruimte. Iedere dag regent er stof en gruis uit de ruimte op aarde neer. En vaak daalt er ook groter spul, keien, stenen en rotsblokken, uit de ruimte neer. En een enkele keer een nog grotere brok. Het meeste ruimtepuin verbrandt in de dampkring, maar er slipt wel eens wat door. De laatste keer dat er iets groots, op aarde viel, met ernstige gevolgen was 1908! Ergens in Siberië: in “Tunguska”, moet toen “iets” van tussen de 10 en 100 meter uit de ruimte naar de aarde gevallen zijn, met als gevolg: enorme verwoestingen en bosbranden in een omtrek van tientallen kilometers. Wat viel er eigenlijk precies? Ja, dat is helaas nog steeds niet bekend. Ondanks vele naspeuringen en onderzoeken (waarmee men pas in 1921 serieus begon) heeft men nooit iets gevonden dat kan duiden op een meteoriet, komeet of iets dergelijks! Er is zelfs geen krater gevonden. Het blijft dus gissen wat daar nu precies gevallen is. Een “zwart gat” misschien? Een brok materie die een stuk boven het gebied is ontploft? Helaas, we weten het nog steeds niet!

Bij zeer grote ruimtebrokken, die op aarde neerstorten, wordt enorme schade aangericht en sterft er veel uit. Maar niet alles! Veel planten en dieren overleven deze rampen wél: insecten, reptielen, vissen etc. Krokodillen zijn al honderden miljoenen jaren op deze aarde, die hebben dus van alles meegemaakt en overleefd. Krokodillen zijn dan ook zeer slim en zelfs sociaal (met elkaar)! Zoogdieren zijn pas veel later ontstaan. Het interessante is nu dat, na elke kosmische of andere grote ramp, er weer een geheel andere planten- en dierenwereld ontstaat. Als er maar genoeg “tijd van leven” is, dus zo’n honderd miljoen jaar, kan er van allerlei soorten leven op deze aarde ontstaan. Dit moet ons toch te denken geven. Is er is dan toch geen “schepping” geweest? Is het dan het “toeval” dat elke keer weer voor een andere verscheidenheid zorgt? Maar er bestaat toch geen toeval?

Het is eigenlijk heel simpel. Als er een bepaalde vorm van leven ontstaat (hoe? dat is een moeilijke vraag, daar kom ik misschien later nog aan toe) en deze levensvorm kan een plant, een dier of een organisme zijn, als die vorm succesvol is, dan blijft hij bestaan. Alles wat niet succesvol is, sterft uit. Als wij dus een paartje koolmeesjes buiten zien, die een aandoenlijk eenvoudig nestje maken, er eitjes in leggen en hun jongen grootbrengen, de poepjes wegbrengen en ze te eten geven, dan hebben we toch te maken met succesvolle levende wezentjes. Je snapt nauwelijks dat die hulpeloze jongen het na de eerste keer uitvliegen in deze wereld redden, maar mezen bestaan al eeuwen of nog wel veel langer en we hebben hier dus toch te maken met een uiterst succesvol levensvormpje (zoals er trouwens zeer vele zijn), dat blijkbaar goed aangepast is. Hoewel het haast niet te bevatten is, maar de feiten bewijzen het, deze vogeltjes, die, voor ons mensen, een zeer primitieve wijze van leven en voortplanten hebben en eigenlijk zeer kwetsbaar zijn, zijn perfect aangepast en bestaan daardoor al heel lang en volop. Alle planten en dieren die geen goede manier van leven en voortplanten hadden, zijn intussen uitgestorven. Men spreekt bij dieren uit onze natuur over “aanpassing”, alsof ze zich echt bewust aangepast hebben aan deze wereld. Het is, denk ik, echter meer zo dat alleen die dieren overleven, die zich konden redden en met de veranderende omstandigheden konden omgaan en “toevallig” al aangepast waren! Ook de natuur zelf zorgt steeds weer voor gewijzigde levensvormen o.a. door “mutaties” in de genen (veroorzaakt door allerlei factoren, onder andere door de natuurlijke radioactiviteit). En ook dan weer: succesvolle nieuwe levensvormen, ze hoeven zeker niet perfect te zijn, blijven bestaan als ze zich kunnen aanpassen en voortplanten. De wezens, die ook aan veranderende omstandigheden kunnen wennen, redden het, de rest sterft uit!

Maar... heeft er een kosmische catastrofe plaats, dan sterven er ook vele succesvolle soorten uit.... die dan dus op den duur weer plaats maken voor nieuwe soorten! Wat heeft dit alles voor zin? Waarom werkt dit zo? Ook op deze vraag weet ik geen ander antwoord te bedenken dan.... dat het “onvermijdelijk” is. Iets, een levensvorm ontstaat, en als het niet vecht voor z’n bestaan en als het niet aan voortplanting doet, dan is het snel gedaan. De natuur

is hard: kan je niet meekomen, kan je niet hard lopen, snel vliegen, ben je niet sterk, vind je geen eten, weet je jezelf niet te beschermen, kan je je niet voortplanten, kan je niet voor je kroost zorgen, dan is het snel gebeurd met je soort: de zwakken sterven uit, de sterkste redden het (“survival of the fittest”). Behalve..... bij de mens! Daar probeert “men” juist van alles om de zwakken te laten bestaan. Hoe zwakker je bent, vooral in de westerse wereld en ook steeds meer in de “andere” wereld, des te meer kan je op ondersteuning rekenen. Dat heet “solidariteit”, de “sterkste schouders moeten de zwaarste lasten dragen”, de sociale maatschappij die zorgt voor de zieken, zwakken en ouderen. Een prachtige gedachte, maar tegennatuurlijk en de oorzaak van de enorme overbevolking nu! En waarschijnlijk op den duur de oorzaak van onze ondergang, tenzij... de natuur zelf ingrijpt!

Waarom planten al die levende wezens, planten, dieren, organismen, bacteriën, virussen zich toch zo fanatiek voort? Waarom plant een ééndagsvlieg zich voort? “Tjonge, ik moet nou toch opschieten, het is al middag en het is zo avond en dan is het gebeurd!” Één dagje vliegen, dan is 't voorbij. Toch doen ze “het”. Waarom? Heel simpel. Deden ze het niet dan bestonden ze niet meer. En dat geldt voor alles wat leeft!

Het is eigenlijk verbazingwekkend dat die drang tot voortplanting zo ongelooflijk sterk is. En niet alleen dát: veel soorten produceren vaak ook nog geweldige aantallen nakomelingen. Dat is trouwens wel te verklaren, door de enorme aantallen zullen er dan altijd wel een paar het redden. Bepaalde wezens produceren zeer veel nakomelingen, die vervolgens voor het grootste gedeelte opgevreten worden. Kijk bijvoorbeeld maar naar kikkers, schildpadden, muggen, vissen. Leuk is dat, je komt op aarde om vervolgens direct opgevreten te worden. Is dat soms hun taak hier? En voor degene die het wel redden; is het echt zo leuk hier op aarde? Blijkbaar wel, want ook dieren hebben “levensvreugde”, wat dat ook mag zijn.

Als je het eeuwige leven op aarde zou hebben, hoefde je je niet voort te planten! Maar de praktijk is dat geen enkel levend wezen het lang volhoudt op deze aarde. De oudste boom? Rond de duizend jaar! Het oudste dier? Schildpadden van rond de 160 jaar, de oudste mens? Ongeveer 115 jaar, misschien later 200 jaar! Vergeleken met de leeftijd van de aarde uiterst kort. Er zit dus niets anders op: wil een levensvorm zich op deze aarde blijvend vestigen, dan blijft er maar één oplossing over: voortplanten, om de soort in stand te houden.

Maar.....what about al die ziekte verwekkende bacteriën, virussen, gemene insecten, wat doen die hier? Grotere dieren pesten, ziek maken en daardoor op een ziekelijke manier de mensen- en dierenwereld regelen, in toom houden, opruimen?

“En God zag al wat hij gemaakt had, en zie, het was zeer goed”, Genesis 1 vers 31!

Zeer goed? Helemaal niet goed! Als “Hij” goed kijkt zou hij toch moeten walgen van zo'n systeem?

Homo sapiens

“A un momento dado”, op zeker moment dus, ontstond de “homo sapiens”, de wetende mens. Een paar eerdere mensvormen (onder andere de Neanderthalers) hadden het intussen niet gered. Maar toen kwam er een “succesvolle” soort. Succesvol? Als we daarmee de geweldige groei van deze soort bedoelen, kunnen we wel van succes spreken, maar het is eerder een rampzalig soort succes. Deze nieuwe diersoort, de mens is toch eigenlijk ook een (zoog)dier, deed alles anders. Hij leerde vuur maken, hij leerde werktuigen maken, hij leerde land bebouwen en vee telen. Hij ging ook rechtop lopen en vond ook dat hij zich moest kleden. Geen enkel dier kleedt zich maar de mens kan niet meer zonder! Hij leerde ook communiceren, zoals nog nooit iets op aarde gecommuniceerd had. Hij gebruikte planten en dieren op een wijze die nog nooit had plaats gevonden. Planten merken er hopelijk weinig van

(volgens Irene trouwens wel degelijk), maar de dieren des te meer! Arme dieren, die al tientallen miljoenen jaren op deze wereld bestonden. Ze raakten in korte tijd hun vrijheid kwijt. De mens doet met ze wat hij wil: vangen en dressereren, als rij- en trekdier gebruiken, er oorlog mee voeren, op grote schaal ermee fokken, opvreten, uitmelken, er de meest verschrikkelijke proeven op en mee doen, erop jagen en ze uit plezier doodschieten, ze doodrijden, ze verdelgen, ze vergifigen, ze pesten, zelfs martelen en verminken, ze transporteren, kortom ze uitbuiten. Als je als dier eetbaar bent, heb je helemaal pech! Ze vangen je tot je bijna uitgestorven bent, daarna gaan ze je “fokken” of “kweken”, juist ja, om je op te eten (of je te villen!). Behalve uitsterven door kosmische en natuurrampen, hadden deze zaken nog nooit op een dergelijke systematische en uitgebreide schaal plaats gevonden. Je zult nu maar dier zijn op deze aarde zijn. De mens pikt alles van je in, je land, je vrijheid, je eten, je leven, je huid, je nachtrust, je rechten, alles. Ze (de mensen) verpesten de lucht die je inademt, het water dat je drinkt, de omgeving waar je in leeft, het voedsel wat je eet. Ze manipuleren en modifieren je, ze transporteren je op dieronterende manier over grote afstanden om je vervolgens te slachten en te “nuttigen”. En...o wee als je als dier, in dienst van de mens, ziek wordt, dan word je soort, ziek of niet, “geruimd”, eigenlijk en masse vermoord. En als je als dier “mooi” en aardig bent, nou dan word je misschien wel huisdier. Dan smaak je het genoeg om steeds mooier en liever gemaakt (“gefokt”) te worden! Zouden ze ook eens met mensen moeten doen!

Er bestaan intussen wel mensenrechten, maar nog steeds geen dierenrechten, terwijl ze toch eigenlijk meer recht op deze aarde hebben dan wij! Ze zijn hier toch al veel en veel langer?

“God schiep den mensch naar zijn beeld, naar het beeld Gods schiep hij hem, man en vrouw schiep Hij ze “. Genesis 1 vers 27.

Nou, de mens “naar Zijn beeld” heeft in korte tijd van deze aarde een enorme puinhoop weten te maken. De mens verstoort delicate en kwetsbare kringlopen op een ongekend brute wijze, verziekt het klimaat snel en doeltreffend, verbrandt fossiele brandstoffen, die in honderden miljoenen jaren gevormd zijn, in een steeds hoger tempo, kapt op grote schaal kostbare en zeldzame bomen, ruïneert en verbrandt enorme hoeveelheden oerbos en pikt natuurgebieden in, vist de zeeën leeg, verziekt rivieren en meren, vergiftigt grond- en zeewater, dumpst van alles op ’t land en in zee en verpest de bodem, vernietigt koraalriffen en vruchtbare zeebodems. Men vervuult de lucht met gemene stoffen, vernietigt zelfs de ozon in de hogere luchtlagen, waardoor de UV straling op aarde steeds sterker wordt en uiteindelijk alles kan vernietigen. De mens voert aan de lopende band oorlogen met steeds listigere, steeds gemenere en gevaarlijkere wapens, die enorme schade aan de aarde toebrengen. Ze zijn gelukkig nog nooit op grote schaal gebruikt, maar er ligt van alles klaar: gemene gifgassen, biologische wapens die allerlei ziektes kunnen verspreiden, kernwapens die de aarde onleefbaar kunnen maken door radioactiviteit. Door de voortschrijdende techniek en de al maar toenemende bevolking vernietigt de mens willens en wetens deze aardbol, alles in naam van de “vooruitgang”. “De ontwikkeling kan niet tegenhouden worden!” “Je moet mee in de vaart de volkeren!” Dus loopt iedereen maar mee, ook ik, veel anders zit er niet op. De mensheid zal niet rusten vóór de laatste walvis is gevangen, de laatste vis is opgevreten, de laatste mahonieboom is geveld, de laatste tijger is gevild, de laatste neushoorn van zijn hoorn is ontdaan, de laatste olifant zijn tanden kwijt is en de laatste oerbossen zijn veranderd in akkers of bouwland. Steeds meer wegen, steeds meer steden, steeds meer gebouwen, huizen, bouwland, infrastructuur: asfalt, rails, pijpleidingen, kabels, hoogspanningsleidingen, hoe meer hoe beter. We maken ons wel druk om menselijke slachtoffers van verkeer, vliegcrampen enzovoort, maar what about al die duizenden dieren die alleen al in Nederland elke dag kapot

gereden worden? Elke dag liggen de wegen vol met dode dieren, egels, konijnen, vogels, noem maar op. Al die vogels die zich te pletter vliegen tegen hoogspanningsleidingen, tegen geluidsschermen, tegen windmolens, tegen auto's? Daar maakt men zich nauwelijks druk om. Als iemand een ree of een wild zwijn aanrijdt, is men het meest bezorgd over de inzittenden en de auto. En al die trekvogels, die op hun trektocht naar verre landen in Frankrijk, Italië en vele andere landen doodgeschoten of gevangen worden? Het dier? Jammer, maar daar maakt bijna niemand zich echt druk om. De mens verziekt de natuur, wetend en onwetend, en als men al reageert, is het meestal te laat.

Als er van bepaalde soorten dieren: konijnen, muizen, ratten, insecten enzovoort, teveel komen, grijpt de mens in: het teveel wordt genadeloos vergiftigd, verdelgd, afgeschoten kortom het surplus wordt vernietigd! Maar dat er teveel van de eigen soort zijn wil men nog steeds niet zien: de dieren moeten wijken, niet de mens. Er worden wel wat goedbedoelde pogingen voor de dieren gedaan: reservaten, natuurparken, maar dit zijn wat druppels op een gloeiende plaat en zelfs daar zijn de dieren niet veilig. Ze worden belaagd door mensen met het meest walgelijke "beroep": stropers.

Tegenwoordig verzieken we zelfs de ruimte, er draait al een enorme hoeveelheid ruimteschroot rond de aarde en er komt steeds meer troep in "orbit". En steeds meer, op steeds grotere schaal, wordt er spul uit de grond gehaald: kolen, ertsen, aardolie, aardgas, goud, diamanten, bouwmaterialen enzovoort. Ook worden bergen afgegraven, rivieren afgedamd en gekanaliseerd, er wordt land opgespoten, moerassen en meren drooggelegd, stuwweren aangelegd, mijnkuilen gegraven en nog veel meer. En steeds meer planten, dieren en diersoorten leggen het loodje.

Hoe lang kan dit nog doorgaan? Honderd, duizend, tienduizend jaar? Voor de aardgeschiedenis maar een ogenblik, een tel. En dan... tijdperk mens voorbij, aan z'n eigen succes ten ondergegaan! De natuur kan en zal zich wel weer herstellen. Het zal wél even duren, een miljoen jaar, tien miljoen jaar, nog langer? Geen probleem! De aarde bestaat al 4,5 miljard jaar en de zon heeft nog voor vijf miljard jaar brandstof. De dieren krijgen hun vrijheid en de aarde weer terug. Zou het zo gaan? Is dat ons voorland? Zou het onze tijd nog uitduren? Of zie ik alles weer te somber? De mens: de grootste vergissing van de schepping, de grootste fout van de evolutie! En...de aarde mag hopen dat er niet weer een "mens" zoals wij (en ik) zal ontstaan!

Ontstaan van het "leven"

Hoe is het leven eigenlijk ontstaan? Het scheppingsverhaal van Adam en Eva vergeet ik maar even. Volgens mij is het vrij simpel: als je de juiste condities hebt en er is genoeg tijd (denk aan die honderd miljoen jaar tussen twee zware kosmische inslagen) dan zal er vroeg of laat "leven" ontstaan. Maar hoe dan? Men denkt dat het begint met het samenklonteren van atomen tot moleculen, steeds complexere moleculen, organismen. Op zeker moment ontstaan er vormen die zich kunnen "delen" en daardoor "vermenigvuldigen", er ontstaan virussen, bacteriën, ééncellige wezens. En, als er maar genoeg tijd is, gaat dit alsmaar verder, er ontstaan allerlei steeds complexere levensvormen, planten, vissen, reptielen, insecten, vogels, uiteindelijk zoogdieren en...op het allerlaatst: de mens! Of is het zo simpel niet? Als je de natuur echt goed bestudeert blijkt dat al die kringlopen en condities voor het voortbestaan van wat voor planten en dieren dan ook, zo ingewikkeld en kwetsbaar zijn, dat je haast moet concluderen dat er een "hogere macht" achter zit. Zelfs bacteriën zijn zo gecompliceerd dat men haast moet concluderen dat die niet door toeval zijn ontstaan. Verschillende denkers in de geschiedenis, zoals bijvoorbeeld Voltaire, hebben die conclusie inderdaad getrokken: er zit een hogere macht achter. Maar... is dat wel zo? Wat is dat dan voor macht? Eentje die de begincondities heeft "geschapen" en daarna zegt: ga je gang maar? Of houdt deze "macht"

de touwtjes (nog) altijd in handen? De natuur zit zeer ingewikkeld en eigenlijk ook wel ongelooflijk interessant en mooi in elkaar. Maar de natuur is ook hard en wreed. En al die prachtige, ongelooflijk complexe levensvormen zijn zeker niet perfect, er kan van alles misgaan, zeker als je het systeem van “survival of the fittest” loslaat, zie de verre van perfecte “mens”! Ik neig dus maar naar het “ietsisme”: er is denk ik “iets” dat overal achter zit, maar wat dat iets is?.....niemand, ook ik niet, die het echt weet!

Waarom weet ik niet, maar ik kan tóch erg genieten van de aardse natuur. De natuur is mooi, maar wat is eigenlijk “mooi”? Waarom vinden wij de natuur, een landschap mooi? Waarom houden wij zo van bloemen, die eigenlijk alleen maar “mooi” gekleurd zijn om insecten te lokken. En die moeten dan weer voor de voortplanting van die planten zorgen. Zou dat “mooi vinden” en genieten van de natuur dan toch een “Godgegeven” eigenschap van de mens zijn? Maar waarom dan al die andere roteigenschappen?

Ikzelf kan “genieten” van de natuur, ik kijk tevreden terug op allerlei voorbeelden van “mooie” natuur op deze wereld, prachtige landschappen, die ik heb mogen zien: de Ngorongoro krater en het Serengetipark in Tanzania, de Kilimandjaro (toen nog met een mooie sneeuwkap), het Naivashameer in Kenia. De Victoriawatervallen, de koraalriffen met z’n onderzeese wereld in de Caribische zee, het Titicacameer in Bolivia, het Tobameer, het oerwoud van Sumatra en Kameroen, het Tanameer in Ethiopië, de echte “bush” in T Chad met z’n onvergetelijke geluiden, de uitbundige herfstkleuren van het woud in het Adirondecpark in Amerika, de berg Fuji in Japan, de “Popocatepetl” vulkaan in Mexico, de Bromo op Java, Plitvice in (voormalig) Joegoslavië, het “mooiste plekje van Europa”.

Maar ook in Nederland ben ik graag in de natuur en probeer van alles te zien en te leren kennen! En als ik hier een Wielewaal of een Bonte Specht in de bossen zie geniet ik daar net zo van als van een Toekan in ’t wild in Brazilië!

Hoe kan het toch dat de mens, die toch ooit harmoniseerde met de natuur, dat die zelfde mens nu zo’n puinhoop van deze voor ons toch “prachtige” wereld maakt? De Mens, “de Kroon op de Schepping!”? Dat kan nu toch niemand meer volhouden? Waar vind ik het antwoord op deze vragen? In de bijbel, in de koran? Zijn wij, net als “onkruid”, te ver doorgeschooten? Dan moet het vanzelf weer goed komen, daar zorgt de “natuur” wel voor! Zou dat het antwoord zijn? Wij moeten weer terug naar normale aantallen, maar hoe? En wat zijn normale aantallen? En wie wel en wie niet? En.... maken wij dat nog mee?

Antropisch heelal

“Het heelal is zoals het is, om uiteindelijk de mens te doen ontstaan, die dit heelal kan bewonderen en bestuderen!” zeggen bepaalde stromingen. Ja, inderdaad, er zijn mensen die het heelal bewonderen en bestuderen! Maar de meeste zal het een zorg zijn, die zijn met heel andere dingen bezig. Zou het heelal dan zó ontstaan zijn voor die paar mensen? Zou “het heelal” de rest over het hoofd hebben gezien? Maar waarom is het heelal dan wèl ontstaan?

Het heelal zit op een ongelooflijk ingenieuze, buitengewone, verbazingwekkende, onvoorstelbare en nog steeds moeilijk te begrijpen wijze in elkaar. Het is volgens de wetenschap zelfs zo, dat bij iets afwijkende natuurwetten wij helemaal niet zouden bestaan! Maar... hoe kon het dan toch gebeuren, dat er uiteindelijk een planeet ontstond met daarop een levensvorm die ongekende mogelijkheden bezit, mogelijkheden waarover, volgens mij, nog niets of niemand in dit heelal de beschikking had of zal hebben, maar tevens: hoe is het mogelijk dat dit meest intelligente, meest veelzijdige, meest creatieve wezen ooit, vervolgens zo’n verbijsterende, door en door verrotte puinhoop van deze planeet gemaakt heeft. Een puinhoop die sommigen wanhopig proberen ten goede te keren, met wetten, verordeningen, afspraken, convenanten enzovoort die dan door sommigen netjes in acht genomen worden om vervolgens door de meerderheid minachtend ter zijde geschoven worden! “The Kyoto

protocol is flawed” zei Bush, maar hij krijgt z’n trekken nog wel thuis! Na New Orleans begon er toch wel iets van twijfel bij hem te ontstaan. Allerlei instanties worden gevormd, plechtige verdragen getekend, beloften gemaakt, alles met angstwekkend weinig resultaat. Alleen kortetermijngewin is belangrijk. Waarschuwingen van goedwillende geleerden worden welwillend aangehoord om vervolgens achteloos genegeerd te worden. Komt er nog een ommekeer? Komt de mens nog tot inzicht? Wordt het nog wat met deze wereld?

Goedwillende organisaties doen allerlei pogingen om nog wat te redden, met weinig resultaat. Zullen de bedenkers van het “antropisch heelal” gelijk krijgen? Dat inderdaad het heelal ontstaan is om ons mensen te laten ontstaan, intelligente wezens die kunnen genieten van dit toch wel wonderschone heelal, waarin uiteindelijk alles klopt en alles volmaakt is? Een heelal waarin we op den duur zonder moeite kunnen reizen, overal rond kunnen kijken en andere werelden kunnen bezoeken. Een heelal waarvan we de natuurwetten onder de knie zullen hebben, waardoor we alles snappen en alle problemen kunnen wegwerken. Een stabiele wereld die in evenwicht is, niet te vol is, waar geen oorlog bestaat, waar men geen wapens meer nodig heeft, waar volop energie is en waar iedereen een kans heeft? Utopia? Laten we het hopen. ’t Zou moeten kunnen!

Tot nu toe zie ik echter alleen de uitwerking van de tweede hoofdwet van de thermodynamica: “de chaos neemt altijd toe, tenzij je er energie insteekt”. Wij verbruiken vooral energie maar steken slechts weinig energie in het wegwerken van de chaos. Het resultaat: de chaos wordt groter en groter. We praten over terugdringing van broeikasgassen, maar de uitstoot ervan neemt alleen maar toe. We praten over energiebesparing, maar het verbruik stijgt nog steeds, zelfs in hoog tempo. Men praat over geboortebeperving maar de bevolking is explosief toegenomen en neemt nog steeds toe! Ik heb het al eerder gezegd, in 1850 waren er na miljoenen jaren één miljard mensen op aarde. In 1950, honderd jaar later al twee miljard. En nu? Vijftig jaar later? Zes en half miljard!

Ik wil graag optimistisch zijn, maar moet ook realistisch blijven. Ben ik te somber? Zie ik het verkeerd? Komt er een keerpunt? “Antropisch heelal”, ik help het de mensheid hopen, maar zou het er ooit van komen?